

Turcsik István

Zászlónk – száz éve leng...

Izsóf Alajos, a *Zászlónk* című folyóirat szerkesztője a lap tízéves jubileuma idején született visszaemlékezésében a kezdetekről így ír: „A játszótéren a labdázó, sportoló diákok figyelése közben született meg bennem a gondolat: lapot kell adni a magyar katolikus fiataloknak”.¹

„Itt vagyok! Lobogok! Csattogok! Buzdítok. Tanítok. Mosolygok. Szórakoztatok. Tanácsot adok. De mindig föl! – az Ég felé mutatok. Ebből nem engedek. Ebben nem alkuszom. *Vagy így – vagy sehogy.*”² Ezekkel a szavakkal mutatkozott be „ifjú barátainak” a *Zászlónk* 1902. szeptember 15-én.

A lap programadó vezércikkét nem kisebb személyiség írta, mint maga Prohászka Ottokár: „Magyar ifjúság! Egy szavam van hozzád: Neked élned, virágoznod, boldogulnod kell; elhervadnod, elpusztulnod nem szabad. – Igen, élned kell!”³

A cikk nemigen mondott többet lelkes hangon, cifrán megfogalmazott általánosságoknál. Prohászka emelkedett szózatát nem is követte hasonló szellemben fogant szerkesztői magatartás, és ez volt a jó. A lap sikerét tulajdonképpen Izsóf Alajos alapozta meg. Nem a katedra, nem a tanári, papi, szülői tekintély magasságából, hanem valóban a játszótéri pajtás közvetlenségével közeledett az olvasók felé, mint egyenrangú, bizalmas jó barát. Elutasította ugyanakkor a komolytalan álközvetlenséget, az erőltetett „jópofaságot”, a megjátszott fiatalságot.

A szerkesztő igyekezett a fiatalság érdeklődését a legmagasabb színvonalon kiszolgálni. Nem tett engedményeket pusztán azért, mert az ifjúság „úgysem ért meg mindent”. Lehetőleg tökéleteset, teljes értékűt akart nyújtani a magvas elméleti, a szórakoztató és vidám írásokban, játékokban, rejtvényekben, versenyekben egyaránt.

Ebben segítségére voltak azok a tehetséges szerzők és illusztrátorok, akik a fiatal olvasók megbecsülésének szellemétől áthatva, magas színvonalon szolgálták a lapot.

A *Zászlónk*ban helyet kaptak a színesen, változatosan megírt természettudományi és technikai jellegű cikkek. Földrajzi, néprajzi tárgyú riportjai ugyancsak megállták volna helyüket más, országos lapokban. Irodalmi programja azonban elég hézagos és egyoldalú volt: a hazai katolikus szerzők közül Kincs István, a külföldiek közül Sienkiewicz írásaiból közöltek legtöbbször. Megteremtette viszont a maga ifjúsági irodalmát. Donászy Ferenc és Orbán Dezső regényei, amelyek folytatásban adtak közre, az egész ifjúság feledhetetlen élményeivé váltak. A diákéletről készített írásokban olyan remek figurák születtek meg, mint Horog Karcsi, Záp Feri, Uppman kapitány. Történeteiket mohón falták a diákok, amelyet későbbi visszaemlékezők is meleg szavakkal elevenítettek fel.

A *Zászlónk* röviddel megjelenése után már fényes karriert futott be. Első évfolyama hétezer példányban jelent meg, ami előbb 12, majd a harmadik év végére 14 ezerre emelkedett. A negyedik évfolyamot ismét magasabb példányszámban nyomtatták ki, ugyanis további háromezer diák kuporgatta össze pénzecskéjét, hogy hozzájusson a laphoz. Az ötödik évben már az ország összes jelentősebb középiskolájába járt a *Zászlónk*. Elsősorban persze a hittanárok buzgóságán múlt, hogy hova, mennyi jutott az újságból, hiszen ekkoriban tulajdonképpen ők töltötték be a „terjesztők” szerepét. Bizonyára gyakorlatlanságuk számlájára is írható, hogy kezdetben az ipari és kereskedelmi iskolákban jóval kevesebben fizettek elő a lapra, mint a többi oktatási intézményben, s így a IV. és V. évfolyam megjelenése között pusztán ezerrel nőtt a vásárlók száma. A következő években azonban ezt a területet is meghódították a lapnak, így a VI. évfolyam már a 20 ezres, a X. pedig a 26 ezres példányszámot is elérte.

Ide kívánczok Prohászka Ottokár *Tíz év múltán* című cikkének részlete:

„Régen volt az, mikor tárcát írtam az újságba arról a bizonyos Damjanich utcai akácfáról, mely beleereszti gyökereit a városligeti homokba, s kiterjeszti az ágait nemcsak a főváros-végre, hanem sok-sok utcájára, s valahogy egész Magyarországra. Az a bizonyos akácfa tele volt az én szememben fehér, fürtös virággal télenyáron, s annyi volt a méze, hogy jutott belőle mindnyájunknak, elsősorban sok-sok ifjúnak, szülőnek, sok-sok iskolának és otthonnak, és maradt belőle elég még az ég angyalainak is. Ez az akácfa a Regnum Marianum Intézet [...] Azóta úgy tetszik nekem, hogy az akácfa egyik vastkos ágából hatalmas zászlórúd lett, s azon leng a mi »Zászlónk«... „⁴

A *Zászlónk* folyóirat igen szervesen kapcsolódott a Regnum Marianum közösséghez. Szerkesztői, kitalálói e közösség tagjai. A közösség és így a *Zászlónk* szellemisége, gondolkodásmódja nem il-

leszkedett a felszabadítást követő politikai irányvonalba. Ezért, amikor korlátozták, ill. bezárták az egyházi intézményeket, betiltották a közösség ill. az újság működését is.

Azonban e négy évtizednyi kényszerű hallgatás után 1990-ben megjelent újra (főszerkesztő: Varga Péter) – a mai kornak megfelelő tartalommal és formával –, és 2006. szeptemberében a XVII. évfolyamát kezdte meg. A folyóiratot a katolikus egyház intézményeként bejegyzett *Zászlónk Stúdió* adja ki, de nem az egyház költségvetéséből, hanem teljesen önálló és önfenntartó intézményként.

A július-augusztus kivételével havonta 36 oldalon, 2500 példányban megjelenő folyóirattal az a célunk, hogy a keresztény értékekre nyitott ifjúság kezébe olyan ismeretterjesztő lapot adjunk, amely hit-

beli tudását bővíti, helyes erkölcsi felfogásának kialakításában segíti (pl. ÉVA sorozat), megismerteti a kultúra és a tudomány értékeivel, érdekességeivel (NICSÁK rovat, mesterségekről szóló sorozat, PANTEON-rovat), és egyben nívósan szórakoztatja is. Külön hangsúlyt helyezünk arra, hogy az ifjúság írásainak helyet adjunk (RAJT rovat), biztatva őket kreatív alkotómunkára, közös gondolkodásra. Mindezt keresztény szellemisséggel, de nem „ájtatoskodva” igyekszünk elérni. Fontosnak tartjuk, hogy rendszeresen hírt adjunk az ifjúsági közösségek életéről, a velük kapcsolatos eseményekről (tábori- és rendezvény-beszámolók, egyházi iskolák bemutatása stb.), és az egyéb országos rendezvényekről is (Nagymarosi találkozó, zarándoklatok stb.). Az idén szeptemberben Budapesten sorra kerülő városmisszió előkészítésében igyekszünk lehetőségeinkhez mérten minél több segítséget nyújtani.

Az újsághoz kapcsolódóan egyéb ifjúsági munkát is végzünk. Minden évben megrendezzük a Zászlónk és Bocs-kupát, kispályás labdarúgó bajnokságunkat, amelyen egyre több ifjúsági közösség amatőr csapata vesz részt (2003. szeptemberében pl. 75 csapat nevezett – 800 fiatallal).

Az újság kiadása egyértelműen ráfizetéses, mert alacsony példányszáma miatt a fenntartásához szükséges hirdetési bevételekkel nem számolhatunk. Ezért a kiadási költségeket pályázatok útján próbáljuk fedezni, ami azonban nem elegendő a fennmaradáshoz. Ezek ellenére a határainkon túl (Erdély, Szlovákia, Kárpátalja, Vajdaság) élő, igen nehéz sorsú, kisebbségi magyar fiataloknak ajándékba küldünk havi 500 lapot, hogy az anyanyelvükön biztosítsuk a fenti értékek terjesztését, elmélyítését.

Terjesztésünk egyéni, illetve csoportos (ifjúsági közösségek, plébániák, iskolák stb.). Anyagi lehetőségeink nagyobb terjesztési kör kialakítását ill. reklámot sajnos nem tesznek lehetővé.

Folyóiratunk hiánypótló szerepet tölt be, mert az ifjúságnak nincs másik országos terjesztésű katolikus diáklapja. Ezáltal egyfajta hidat igyekszik építeni a különböző egyházi iskolák, ifjúsági közösségek között az őket bemutató írások révén, valamint az országos és regionális találkozók, ifjúsági események újságban történő meghirdetése, illetve az arról szóló beszámolók, tudósítások útján.

Jegyzetek

- 1 Izsóf Alajos: Dobszay János: Így vagy sehogy 25. old., RM 1991
- 2 Prohászka Ottokár: Zászlónc, 1902, I. évf. I. szám
- 3 Prohászka Ottokár: Zászlónc, 1902, I. évf. I. szám
- 4 Prohászka Ottokár sorozat 20. kötet 211. I. (szerk. Schütz Antal; Budapest; 1928.)

A folyóirat számaiból illusztrációk láthatók az Elektronikus Könyv és Nevelésben.